

ВІДГУК

на дисертаційне дослідження Гнедкової Ольги Олександрівни
«Педагогічні умови формування контролю фахових знань майбутніх
учителів іноземних мов у процесі дистанційного навчання»
на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.04 – «теорія і методика професійної освіти»

Актуальність теми дисертаційного дослідження зумовлена зміною освітньої парадигми інформаційного суспільства – суспільства знань, визначальною характеристикою якої є якісні параметри освітнього продукту.

Одними із важливих аспектів реформування освіти є інформатизація та технологізація навчально-виховного процесу. Авторкою обрано надзвичайно важливу й актуальну проблему обґрунтування педагогічних умов формування контролю фахових знань майбутніх учителів іноземних мов у процесі дистанційного навчання за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. Дисертаційне дослідження О.О. Гнедкової пов'язане з реалізацією концептуальних положень Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті», «Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012/2021 роки».

У роботі дисертанткою проаналізовано значну кількість наукових праць українських та зарубіжних учених, педагогів, соціологів, психологів та з'ясовано, що використання інформаційних технологій (ІТ) у дистанційному навчанні майбутніх вчителів іноземних мов потребують певної сукупності дидактичних умов, змодельованих засобами ІКТ.

Дисертація має чітку структуру; логічно визначені об'єкт, предмет, мету, завдання дослідження. Обґрунтовано наукову новизну та практичну значущість роботи. Відповідно до мети поставлено завдання, що цілком відображають змістовне і процесуальне навантаження роботи. Як підтверджує подальший аналіз роботи, вони успішно реалізовані через методологічні засади, комплекс різноманітних методів дослідження, джерельну базу, послідовність наукових пошуків, їх інформаційне навантаження.

Особливу увагу авторка звертає на те, що сучасна динаміка процесів оновлення мовної освіти потребує формування специфічних характеристик навчального середовища, які б надавали можливість занурення майбутніх учителів у полілінгвальне середовище для вдосконалення їхніх комунікативних умінь та навичок, що реалізується за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій та технологій дистанційного навчання.

Зміни традиційної системи підготовки вчителів іноземних мов в значній мірі спричинено застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Дидактичні можливості ІКТ передбачають переорієнтацію педагогічних кадрів на новий зміст, форми та методи навчання з урахуванням сучасних світових освітніх тенденцій, концентрованих на якісних параметрах освітнього продукту.

Дисертантка обґрунтовує доцільність застосування інформаційно-комунікаційних технологій у формуванні фахових знань та умінь майбутніх учителів іноземних мов, розглядаючи означені технології як дидактичні системи форм організації навчальних занять, методів і засобів навчання в комплексі з навчально-методичним, нормативно-технічним та організаційно-інструктивним забезпеченням.

У першому розділі *«Теоретичні основи формування фахових знань майбутніх учителів іноземних мов у процесі дистанційного навчання»* авторкою здійснено аналіз сутності та змісту вивчення іноземних мов; визначено ключові поняття та специфіка їх застосування; здійснено ретроспективний аналіз розвитку педагогічної діагностики; уточнено поняттєвий апарат, з'ясовано сутність поняття «технології дистанційного навчання».

На основі аналізу теоретичних засад формування професійних умінь майбутніх учителів, здобувачкою виокремлено суперечності між динамічним зростанням апаратно-програмних комп'ютерних засобів, які застосовуються в навчальній діяльності, з одного боку, та недостатнім ступенем упровадження їх у систему підготовки вчителів іноземних мов. Авторка дослідження підкреслює, що без теоретичного обґрунтування сутності й змісту, складу й генези контролю фахових знань та умінь майбутніх учителів іноземної мови

неможливо утримувати належного рівня підготовки педагогічних працівників. Використання інформаційно-комунікаційних технологій, сучасних електронних засобів навчання потрібно розглядати як логічний етап еволюції традиційної системи освіти.

У другому розділі *«Дослідження формування контролю фахових знань майбутніх учителів іноземних мов у вищій школі»* дисертанткою здійснено наукове обґрунтування дидактичних умов та спроектовано структурно-змістову модель формування професійних умінь; розроблено структурно-функціональну модель формування контролю фахових знань майбутніх учителів іноземних мов; визначено й обґрунтовано оптимальний комплекс критеріїв діагностування рівнів фахових знань.

Перевірка ефективності визначених дидактичних умов авторкою дослідження визначалась під час реалізації програми дослідно-експериментальної роботи, що ґрунтується на поетапному впровадженні структурно-змістовної моделі. Для проведення педагогічного експерименту Гнедкова О.О. розробила інструментарій вимірювання, критерії та показники оцінювання ступеня сформованості професійних умінь. Розроблена структурно-функціональна модель формування контролю фахових знань надала змогу дослідити послідовність етапів та характер взаємозалежності компонентів.

У третьому розділі *«Дослідно-експериментальна перевірка ефективності педагогічних умов формування контролю фахових знань майбутніх учителів іноземних мов у процесі дистанційного навчання»* розкрито зміст дослідно-експериментальної перевірки дидактичних умов та запропоновано ефективні засоби впровадження експериментальної моделі в систему підготовки фахівців мовної освіти; подано й проаналізовано результати експериментальної перевірки структурно-змістової моделі відповідно до визначених дидактичних умов. Здійснена дослідно-експериментальна робота підтверджує достатню ефективність розробленого змісту, використаних форм та методів формування професійних умінь і доведена кількісними результатами представленими у дисертації.

Сформульовані здобувачкою положення і висновки забезпечені відповідними методологічними підходами до вивчення предмета дослідження; використанням комплексу взаємопов'язаних дослідницьких методів; результатами успішно здійсненої експериментальної роботи.

Наукова новизна, теоретичне та практичне значення роботи не викликають сумнівів. Ефективність реалізації запропонованого авторкою комплексу організаційно-педагогічних умов та системи організації навчально-виховного процесу підтверджують отримані результати, що засвідчили абсолютний приріст рівня сформованості професійних умінь майбутніх учителів іноземних мов після завершення експерименту.

Високо оцінюючи результати дослідження, вважаємо за потрібне висловити авторці роботи деякі побажання:

1. У параграфі 1.4. «Технології дистанційного навчання у формуванні контролю фахових знань майбутніх учителів іноземних мов» диференціювати інформаційно-комунікаційні технології за способами комунікації. На наш погляд, слід детальніше висвітлити дидактичні характеристики ІКТ, що застосовувались у певному поколінні дистанційної освіти, формуючи особливості соціального, когнітивного компоненту у процесі дистанційного навчання.
2. Загалом позитивно оцінюючи запропоновану авторкою структурно-функціональну модель формування контролю фахових знань майбутніх учителів іноземних мов у процесі дистанційного навчання дидактичних умов, зазначимо, що доцільно було б додати до змістовного блоку в розділ «компоненти навчально-методичного супроводу» таку форму роботи зі студентами як творчий проект.
3. Теоретико-методичну перепідготовку викладачів до формування контролю фахових знань студентів у процесі дистанційного навчання за формою дистанційного курсу «Практикум тьютора», описану на сторінках 177-180, на наш погляд, потрібно доповнити завданнями, виконання яких передбачає вивчення дидактико-

педагогічних характеристик тестових завдань, як засобу формування фахового навчального середовища.

Висловлені зауваження та побажання не знижують теоретичної та практичної цінності виконаного дослідження. Уважаємо, що здійснене наукове дослідження О.О. Гнедкової є вагомим науковим і практично-методичним доробком, яке має певне теоретичне значення для теорії навчання. Автореферат і публікації повністю відображають зміст дисертації.

За характером фактичного матеріалу, ступенем його кількісного і якісного аналізу, рівнями новизни і значущості результатів дослідження для педагогічної науки і практики, обґрунтованості висновків дисертація Гнедкової Ольги Олександрівни «Педагогічні умови формування контролю фахових знань майбутніх учителів іноземних мов у процесі дистанційного навчання», відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 року № 567, а її автор заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Доцент кафедри теорії та методики виховання
КЗ «Запорізький обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти»,
кандидат педагогічних наук, доцент

Ю. І. Олійник

Підпис Ю. І. Олійника
Наказомним завісального

В. М. С. Слюсар